

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndob/11/2020
Identifikačné číslo spisu: 1117203758
Dátum vydania rozhodnutia: 08.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1117203758.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Derte, s. r. o., so sídlom Demandice 95, 935 85 Demandice, IČO: 46 881 689, zast. advokátom JUDr. Alojzom Baránikom, so sídlom Mateja Bela 8, 811 06 Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo financií Slovenskej republiky, so sídlom Štefanovičova 5, 817 82 Bratislava, IČO: 00 151 742, o náhradu škody vo výške 294,00 eur, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25Cb/26/2017, o námietke zaujatosti uplatnenej žalobcom proti sudcom Krajského súdu v Bratislave, takto

rozhodol:

Sudkyne Krajského súdu v Bratislave JUDr. Andrea Sedlačková, JUDr. Marta Šašinková a JUDr. Monika Školníková nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1Cob/35/2020.

Odôvodnenie

1. Predsedníčka senátu Krajského súdu v Bratislave 1Cob, JUDr. Andrea Sedlačková, podaním zo dňa 01. 07. 2020 v súlade s ustanovením § 54 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) predložila Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“ alebo „najvyšší súd“) spis Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 25Cb/26/2017, na rozhodnutie o námietke zaujatosti, ktorú uplatnil žalobca, spolu s vyjadreniami členiek označeného odvolacieho senátu a všetkých ďalších sudcov Krajského súdu v Bratislave k predmetnej námietke.

2. Žalobca cestou svojho právneho zástupcu písomným podaním zo dňa 18. 03. 2020 (č. l. 115 až 119 spisu) vzniesol námietku zaujatosti proti všetkým sudcom Krajského súdu v Bratislave, vrátane členiek senátu 1Cob, s návrhom na ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1Cob/35/2020.

2.1. Žalobca v predmetnej námietke zaujatosti uviedol, že dňa 11. 03. 2020 nahliadol jeho právny zástupca do elektronického súdneho spisu, z ktorého zistil, že vec, vedená na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25Cb/26/2017, bola na základe odvolania žalovaného podaného proti rozsudku prvoinštančného súdu, predložená Krajskému súdu v Bratislave ako odvolaciemu súdu, na ktorom je

vedená pod sp. zn. zn. 1Cob/35/2020. Nahliadnutím do rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave, účinného od 04. 03. 2020 zistil, že senát 1Cob je zložený z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Haitovej a členiek senátu, JUDr. Andrey Sedlačkovej a JUDr. Marty Šašinkovej. Žalobca navrhol z konania o odvolaní vylúčiť všetkých sudcov pôsobiacich na označenom krajskom súde, menovaných v bodoch 1 až 101 svojho písomného podania.

2.2. Námietku zaujatosti žalobca odôvodnil poukazom na článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení jeho dodatkových protokolov (ďalej len „Dohovor“), § 49 ods. 1 C. s. p., zákon o sudcoch a prísediacich, Ústavu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), ako aj interpretáciou Dohovoru Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“). Vo vzťahu k námietke zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Andrei Haitovej konkretizoval, že dňa 11. 03. 2020 bola zadržaná a predvedená na výsluch na NAKA do Nitry. Dôvodom jej predvedenia bolo podľa medializovaných informácií jej rozhodovanie vo viacerých súdnych sporoch, vrátane rozhodovania v kauze zmienek týkajúcej sa S. H., ktorý je podozrivý z ovplyvňovania viacerých sudcov a predstaviteľov štátnej moci, a to za účelom zabezpečenia rozhodovania vecí v jeho prospech, prípadne v prospech osôb jemu blízkych. O sudkyňi Andrei Haitovej existujú dôvodné podozrenia, že sa k rozhodovaniu sporov S. H. nedostala len náhodou, ale naopak podozrivým spôsobom za zvláštnych okolností, keď „zaskakovala“ v inom senáte za kolegu, ktorý bol na dovolenke. Išlo o rozhodovanie o zmenkách, ktoré mali byť sfaľované, za čo boli S. H. a K. V., zatiaľ neprávoplatne, odsúdení Špecializovaným trestným súdom na trest odňatia slobody v trvaní 19 rokov. Z medializovaných informácií tiež vyplýva, že JUDr. Andrea Haitová je spolu s niektorými ostatnými sudcami obvinená z korupčných trestných činov.

2.3. Žalobca namietol aj ďalších sudcov Krajského súdu v Bratislave, menovite JUDr. Moniku Jankovskú, JUDr. Ľuboša Sádovského, JUDr. Richarda Molnára a JUDr. Eugena Palášthyho, ktorí sú obvinení z korupčných trestných činov z dôvodu, že buď nezákonne rozhodovali súdne spory alebo rozhodovanie v súdnych sporoch nezákonným a neprípustným spôsobom ovplyvňovali. Sudcovia JUDr. Molnár, JUDr. Jankovská a JUDr. Palášthy boli aj vzatí do väzby. Žalobca tvrdí, že JUDr. Jankovská mala ostatných menovaných sudcov „úkolovať“, ako majú rozhodovať vo viacerých súdnych sporoch, ovplyvňovala ich aj v čase, kedy bola štátnou tajomníčkou na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky a písala si s S. H. o úplatkoch za pomoc pri jeho kauzách. Napríklad sudkyňi JUDr. Zuzane Maruniakovej z Okresného súdu Bratislava V hovorila ako má rozhodnúť o údajných zmenkách S. H. JUDr. Ľuboš Sádovský mal zas podľa medializovaných informácií riadiť Súdnu radu Slovenskej republiky a vo vzťahu k jeho osobe bolo rozhodnuté o pozastavení výkonu jeho funkcie. Sudca JUDr. Richard Molnár mal ako predseda Okresného súdu Bratislava III meniť systém rozdeľovania žalôb tak, aby sudkyňa Miriam Repáková dostala spor Cargo a cyperská schránková firma. Menovaný sudca už raz bol podozrivý z korupcie, keď svedkyňa v jednej z kauz zločineckej skupiny K. vypovedala o tom, ako jeden jej člen odovzdal sudcovi 300 tisíc korún. V súčasnosti je obvinený z podplácania, keďže sľúbil sudcovi Vladimírovi Sklenkovi úplatok v spore, v ktorom vystupovala firma Vuis nova. Ovplyvňovať mal aj spor Prvá produkčná vs. Slovenský vodohospodársky podnik. Sudca Eugen Palášthy mal zas podľa medializovaných informácií dostať úplatok 20 tisíc eur za to, že pomohol S. H. cez advokáta S. S. vrátiť spis z Krajského súdu v Bratislave na okresný súd. Sudca Palášthy je obvinený zo zločinu prijímania úplatku.

2.4. Podľa tvrdenia žalobcu, menovaní sudcovia na základe uvedených skutočností neposkytujú žiadne záruky, že ako predstavitelia súdnej moci budú súdne spory, vrátane sporu žalobcu, rozhodovať nestranne a spravodlivo. Aj kvôli ich konaniu neexistuje dôvera žalobcu v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov, ani dôvera v riadne vykonávanie ich funkcie, naopak, z medializovaných informácií sa javí, že títo sudcovia rozhodujú spory podľa toho, ktorá zo strán im poskytne nejakú výhodu, napríklad vo forme úplatku, pričom je isté, že úplatný sudca nevykladá všeobecne záväzné predpisy podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia a na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Žalobca tvrdí, že existujú skutočnosti, na základe ktorých je narušená minimálne objektívna stránka nestrannosti súdu, založená na zásade, podľa ktorej spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná.

2.5. V ďalšej časti námietky žalobca poukázal na vyjadrenie jeho právneho zástupcu ako poslanca Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“) dňa 31. 01. 2017 na 31. schôdzi Ústavnoprávneho výboru NR SR a následne dňa 07. 02. 2017 na schôdzi NR SR o tom, že Krajský súd v Bratislave považuje za najskorumpovanejší na Slovensku, pričom sa kriticky vyjadril voči jednotlivým jeho sudcom, vrátane sudkyne Z. M. K. D., ktorá kvôli tomu podala voči jeho osobe žalobu o ochranu osobnosti, ktorou sa od právneho zástupcu žalobcu domáha ospravedlnenia a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 200.000,00 eur (spor je vedený na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. XCo/XX/XXXX). V tomto spore právny zástupca žalobcu v postavení žalovaného podal námietku zaujatosti, ktorou žiadal vylúčiť z rozhodovania o tejto veci všetkých sudcov krajského súdu, a to z dôvodu, že rozhodovanie tohto sporu sa netýka len práv žalobkyne, ale skôr otázky, do akej miery je prípustná kritika sudcov krajského súdu, resp. ich rozhodovacej činnosti. Viacerí sudcovia krajského súdu následne podali v tomto spore vyjadrenie, že sa cítia byť voči JUDr. Alojzovi Baránikovi zaujatí, a to v dôsledku jeho negatívnych vyjadrení na adresu krajského súdu ako inštitúcie ako aj sudcov, ktorí na tomto súde pôsobia. Mnohí sudcovia krajského súdu vo svojich stanoviskách deklarovali, že práve vyjadrenia JUDr. Baránika ako právneho zástupcu žalobcu (v konaní vedenom pod sp. zn. XCo/XX/XXXX v postavení žalovaného), keď označil krajský súd za „najskorumpovanejší“, založili ich negatívny postoj k právnemu zástupcovi žalobcu. Podľa vedomostí žalobcu ide o nasledujúcich sudcov Krajského súdu v Bratislave: Z. S. E., Z. Z. I., Z. Q. H., Z. S. J. G., S. S. H., Z. K. Š., Z. S. I., Z. I. G. a Z. Z. V. Žalobca sa domnieva, že takýchto sudcov môže byť omnoho viac, lebo nie všetci svoj nepriateľský vzťah voči právnemu zástupcovi žalobcu museli vo svojich stanoviskách priznať spôsobom, ktorý je žalobcovi známy. Na základe uvedeného tvrdí, že ani jeden zo sudcov Krajského súdu v Bratislave nemôže žalobcovi objektívne poskytnúť dostatočné záruky, aby pochybnosť o svojej nestrannosti a nezávislosti vylúčil alebo aspoň minimalizoval.

2.6. Žalobca poukázal na viaceré články prezentované v médiách, napríklad článok zo dňa 25. 10. 2017 uverejnený na portáli domov.sme.sk pod názvom „Šéf Krajského súdu v Bratislave si štrngal s advokátom G., ktorý zarába na štáte“, alebo článok zo dňa 17. 02. 2017 uverejnený na portáli domov.sme.sk pod názvom „Baránik z Sas: Požiadavka na ospravedlnenie za výrok o súde je nemiestna“, v nadväznosti na ktoré je vysoko pravdepodobné, že aj ostatní sudcovia krajského súdu pociťujú výrazne nepriateľské emócie vo vzťahu k právnemu zástupcovi žalobcu, ktoré môžu výrazne ovplyvniť aj ich postoj v prebiehajúcom súdnom spore. Nepriateľskosť sudcov krajského súdu mal posilniť aj list (podnet) prezidenta Združenia sudcov Slovenska, JUDr. Juraja Sopoligu na začatie disciplinárneho konania voči právnemu zástupcovi žalobcu zo dňa 08. 03. 2017, ktorý JUDr. Sopoliga dňa 13. 03. 2017 elektronicky zaslal všetkým sudcom krajského súdu a ktorý vyvolal u sudcov krajského súdu vo vzťahu k právnemu zástupcovi žalobcu výrazne negatívne reakcie. Táto okolnosť predstavuje také zásadné skutočnosti, ktoré odôvodňujú vylúčenie všetkých sudcov Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

2.7. Na základe vyššie uvedeného žalobca tvrdí, že je narušená minimálne objektívna stránka nestrannosti sudcov krajského súdu, založená na zásade, podľa ktorej spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná. Žalobca poukázal na rozhodnutie ESLP Delcourt proti Belgicku, podľa ktorého rozhodujúce nie je len (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa pritom neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov, kedy sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti, t. j. že spravodlivosť nielenže musí byť poskytnutá, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná. Nestačí preto, že sudca je subjektívne nestranný, musí sa tak aj objektívne javiť.

2.8. Žalobca vyslovil obavu z nedostatku nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave, založenú na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Žalobca považuje za neprípustný taký postup, kedy by boli z konania vylúčení len tí sudcovia krajského súdu, ktorí sa cítia byť v tejto veci zaujatí a tí, ktorí by sa zaujatí byť necítili, by vylúčení neboli. Je podľa neho nepravdepodobné, že by vyjadrenia sudcov o tom, že sa necítia byť zaujatí, boli naozaj pravdivé. V

kontexte všetkých uvedených dôvodov má žalobca za to, že existujú dôvodné pochybnosti, že rozhodovanie sudcov krajského súdu o jeho odvolaní nebude bez akýchkoľvek právnych alebo faktických vplyvov na výkon ich právomoci. Záverom žalobca uviedol, že jeho námietka zaujatosti odôvodňuje nielen zaujatosť sudcov krajského súdu (t. j. individuálnu zaujatosť), ale tiež zaujatosť krajského súdu ako takého (t. j. inštitucionálnu zaujatosť), zdôrazniac, že ústavné zásady nezaujatosti súdov a sudcov nemožno oddeľovať, keďže nezávislosť súdnej moci treba považovať za základný predpoklad nezávislosti sudcov samých.

3. Sudkyne Krajského súdu v Bratislave JUDr. Andrea Sedlačková, JUDr. Marta Šašinková a JUDr. Monika Školníková vo svojich vyjadreniach k vznesenej námietke zaujatosti uviedli, že sa necítia byť vo veci zaujaté, strany sporu ani ich zástupcov nepoznajú, ani nie sú v žiadnom vzťahu k stranám sporu (č. l. 143 a 144 spisu).

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorému bola námietka zaujatosti predložená na rozhodnutie ako súdu nadriadenému Krajskému súdu v Bratislave (§ 54 ods. 1 C. s. p.), posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti vznesenej žalobcom (§ 52 ods. 1 a 2 C. s. p. v spojení s § 49 ods. 1 C. s. p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca, resp. celý senát vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

5. Podľa § 49 ods. 1 C. s. p., sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 3 C. s. p.). Účelom citovaného ustanovenia §-u 49 ods. 1 C. s. p. je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rovnako tak je zámerom tejto právnej úpravy predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

5.1. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to buď: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod písm. b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/). Za relevantný sa pritom považuje iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Nc/1/2017 z 31. januára 2017).

5.2. Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý (nestranný) sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy SR) súčasne zahŕňa aj právo na to, aby právna vec účastníka konania nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy SR). V zásade platí, že v určitej právnej veci musí rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 C. s. p.) alebo na základe uplatnenia námietky zaujatosti stranou sporu (§ 52 C. s. p.). Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie o

vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 C. s. p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania zákonne prideleného sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezáujato a spravodlivo. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezáujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami C. s. p., ale tiež judikatúru ESĽP a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „Ústavný súd SR“ alebo „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

6. Neustrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosťi) a straníckosťi býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Neustrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a neustrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a neustrannosť každého jednotlivého sudcu. Obsahom práva na neustranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania neustranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči stranám sporu postupoval nezáujato a neutrálne, žiadnej z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia sporu. Neustranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

7. Neustrannosť je potrebné skúmať jednak zo subjektívneho hľadiska neustrannosťi, t. j. treba zistiť osobné presvedčenie zákonného sudcu a jednak z objektívneho hľadiska neustrannosťi posúdením, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosťi v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska neustrannosťi sa neustrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku.

8. ESĽP pri riešení otázky neustrannosťi sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosťi sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty neustrannosťi rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka neustrannosťi sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom.

Pri subjektívnej neustrannosťi sa vychádza z prezumpcie neustrannosťi dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej neustrannosťi vyžaduje judikatúra ESĽP dôkazy o skutočnej zaujatosťi (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Požadavka neustrannosťi však nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukázovania. Na subjektívny test plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosťi z hľadiska jeho neustrannosťi (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 22/2019). Rozhodujúci preto nie je subjektívny aspekt, ale práve existencia objektívnych skutočnosťi, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosťi o neustrannosťi sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezáujatosťi (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne neustranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt neustrannosťi je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosťi zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Odpoveď na otázku, či sú obavy dotknutej osoby objektívne odôvodnené, záleží na konkrétnych okolnostiach prípadu (Chmelř proti Českej republike). Pri objektívnom posudzovaní neustrannosťi sa zisťuje, či je možné nezávisle na správaní sudcu na základe určitých overiteľných skutočnosťi spochybniť jeho neustrannosť, pričom aj vonkajšie zdanie môže mať istý význam, nakoľko „v stávke“ je tiež dôvera, ktorú súdy v demokratickej spoločnosťi musia vzbudzovať vo verejnosťi (napr. Morel proti Francúzsku). Objektívnym testom sa teda skúma, či sudca ponúka dostatočné záruky, aby boli vylúčené všetky legitímne pochybnosťi o neustrannosťi sudcu (Piersack proti Belgicku). Relevantnou je len taká obava z nedostatku neustrannosťi, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Nie je prípustné vychádzať iba z pochybnosťi o pomere sudcu k prejednanej veci alebo stranám, či ich právnym zástupcom, ale iba z hmotno-právneho rozboru skutočnosťi, ktoré k týmto pochybnosťiam viedli (pozri napr. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 105/01). Za objektívne nie je možné teda považovať ani to, ako sa

neustrannosť sudcu iba subjektívne javí vonkajšiemu pozorovateľovi (strane sporu), ale to, či reálne neexistujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli objektívne viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca disponuje určitým nie celkom nezaujatým vzťahom k veci (pozri napríklad nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 371/04). Objektívnu neustrannosť však nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na neustrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

9. Nadriadený súd teda môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je stranou len tvrdý, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 49 ods. 1 C. s. p.. Rozhodujúca je tak existencia objektívnych skutočností, ktoré sa musia preukázať, a nie subjektívne domnienky uvedené stranou sporu. Pri rozhodovaní o námietke zaujatosti je nevyhnutné prednostne posudzovať, či sú dané dôvody pre vylúčenie zákonného sudcu (člena senátu, resp. celého senátu) a až po kladnom závere (t. j. že je dôvod

pre vylúčenie zákonného sudcu) môže nadriadený súd posudzovať námietku zaujatosti aj vo vzťahu k ďalším, stranou sporu namietaným sudcom.

10. Na základe uvedeného sa najvyšší súd zaoberal tým, či sú dané dôvody pre vylúčenie zákonných sudkyň JUDr. Andrey Sedlačkovej, JUDr. Marty Šašínkovej a JUDr. Moniky Školníkovej podľa § 49 ods. 1 C.s.p..

10.1. Menované sudkyne sú členkami odvolacieho senátu ICob Krajského súdu v Bratislave, ktorému bola predmetná vec pridelená na rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. V čase nápadu veci na krajský súd boli členkami senátu ICob JUDr. Monika Haitová (ako predsedníčka senátu) a JUDr. Andrea Sedlačková a JUDr. Marta Šašínková (ako členky senátu). Najvyšší súd z Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2020 v znení Dodatku č. 5 zo dňa 02. 04. 2020 zistil, že na strane 47

pri mene sudkyne JUDr. Andrey Haitovej bola doplnená poznámka „podľa § 22 ods. 1 zák. č. 385/2000 Z. z. dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu“ (s účinnosťou od 07. 04. 2020) s tým, že menovaná sudkyňa bola v senáte ICob vypustená z kolónky „Predseda senátu“ a bola nahradená sudkyňou JUDr. Andreou Sedlačkovou (strana 48 citovaného rozvrhu práce). V kolónke „Členovia senátu“ boli doplnené sudkyne JUDr. Monika Školníková a JUDr. Marta Šašínková (do ukončenia jej pridelených vecí).

10.2. Najvyšší súd konštatuje, že v rozhodovanej veci nebola žalobcom preukázaná skutočná zaujatosť ním namietaných konajúcich sudkyň Krajského súdu v Bratislave. Z obsahu predloženého súdneho spisu, námietky zaujatosti a ani z vyjadrenia jednotlivých členiek senátu ICob nevyplýva v tomto štádiu konania splnenie zákonných dôvodov uvedených v ustanovení § 49 ods. 1 C. s. p. pre rozhodnutie o ich vylúčení. Žalobca žiadnym (ani len nepriamym) spôsobom nepreukázal, že by sudkyne JUDr. Andrea Sedlačková, JUDr. Marta Šašínková a JUDr. Monika Školníková mali nejaký pomer k stranám sporu, ich zástupcom, prípadne k prejednávanému sporu, resp. že by na ich rozhodovaciu činnosť mala vplyv nejaká tretia osoba, aby bol spor rozhodnutý určitým spôsobom (napr. v neprospech žalobcu).

10.3. V prejednávanom spore žalobca za dôvod na vylúčenie menovaných zákonných sudkyň označil pochybnosti o ich nezaujatosti a nezávislosti z dôvodu ich zjavne nepriateľského vzťahu voči osobe jeho právneho zástupcu (i keď možno nepriznaného spôsobom, ktorý je žalobcovi známy) prameniaceho z jeho výroku o Krajskom súde v Bratislave ako najskorumpovanejšom na Slovensku. Vo vzťahu k uvedenému najvyšší súd uvádza, že takáto miera pochybností je nepostačujúca pre vylúčenie zákonných sudkyň

z prejednávania rozhodovania predmetného sporu. Je nepochybné, že v predmetnom spore vystupujú tak špecifické subjekty, ako aktívny politik (právny zástupca žalobcu), ktorý je subjektom s privilegovaným postavením pri realizácii slobody prejavu (viď napr. rozsudok ESĽP z 23. apríla 1995, Castells proti Španielsku, sťažnosť č. 11798/85) a sudca ako osoba, ktorej sa informácie v médiách týkajú a do ktorej osobnostnej sféry tieto informácie častokrát negatívne zasahujú, resp. zasahovať môžu, a teda subjekt podrobený väčšej kritike. Ide teda o subjekty, pri posudzovaní vzťahu ktorých

klúčovú úlohu zohráva vyvažovanie medzi právom na ochranu osobnosti a slobodou prejavu.

10.4. EŠLP vníma kritiku sudcov v širšom zmysle ako súčasť politickej diskusie, čo zároveň znamená aj rozšírenie miery jej prípustnosti, zároveň však vo svojej judikatúre rozlišuje medzi kritikou jednotlivých sudcov, kde je rozsah prípustnej kritiky menší (napr. rozsudok EŠLP Prager a Oberschlick proti Rakúsku z 26. apríla 1995, sťažnosť č. 1594/90) a kritikou súdov alebo celej justície, kde je rozsah prípustnej kritiky väčší (napríklad rozsudok EŠLP z 22. februára 1998 vo veci Barfod proti Dánsku, sťažnosť č. 11508/85). Vo vzťahu k uvedenému Ústavný súd SR vo svojom náleze č. k. IV. ÚS 472/2012-61 z 10. januára 2013 poznamenal, že „aj keď treba brať do úvahy, že miera prípustnosti kritiky sudcu je menšia ako miera prípustnosti kritiky súdov, prípadne celej justície, nemožno obchádzať fakt, že aj vyjadrenia týkajúce sa osoby sudcu môžu byť súčasťou politickej diskusie, a to predovšetkým s prihliadnutím na subjekt, ktorý inkriminovaný výrok predniesol.“

10.5. V posudzovanej veci, z doterajšieho priebehu konania u zákonných sudkýň odvolacieho senátu 1Cob Krajského súdu v Bratislave nevyplýva a ony samé žiadnym spôsobom ani nedali najavo, že by výrok právneho zástupcu žalobcu ako aktívneho politika (negatívne) ovplyvnil ich schopnosť znášať kritiku namierenú voči súdu, na ktorom pôsobia, a teda že by ovplyvnil ich dispozíciu spor prejednať a rozhodnúť o ňom nezávisle, nestranné a nezaujaté. Z uvedeného dôvodu najvyšší súd pri svojom rozhodovaní (a to pri zohľadnení všetkého vyššie uvedeného) vychádzal z prezumpcie nestrannosti konajúcich sudkýň, a to z dôvodu, že žalobca neuviedol, resp. nepreukázal konkrétne objektívne okolnosti, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že konkrétne sudkyne disponujú určitým nie celkom nezaujatým vzťahom k veci, resp. k jeho osobe či k osobe jeho právneho zástupcu. Najvyšší súd poukazuje aj na vyjadrenia menovaných sudkýň Krajského súdu v Bratislave k vznesenej námietke zaujatosti, z ktorých vyplýva, že nepoznajú strany sporu ani ich zástupcov, ani nie sú s nimi v žiadnom vzťahu.

11. Sumarizujúc vyššie uvedené, nakoľko zo vznesenej námietky zaujatosti a z vyjadrenia namietaných sudkýň neboli zistené žiadne skutočnosti významné z hľadiska § 49 ods. 1 C. s. p., ktoré by spochybňovali nezaujatosť a nestrannosť sudkýň Krajského súdu v Bratislave JUDr. Andrey Sedlačkovej, JUDr. Marty Šašinkovej a JUDr. Moniky Školníkovej, rozhodujúcich v spore vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1Cob/35/2020, najvyšší súd podľa § 54 ods. 2 C. s. p. rozhodol tak, že ich nevyľúčil z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu.

12. O námietke zaujatosti žalobcu uplatnenej voči ďalším sudcom Krajského súdu v Bratislave najvyšší súd nerozhodoval s poukazom na znenie ustanovenia § 55 veta druhá C. s. p., keďže nebol daný dôvod pre rozhodnutie o vylúčení ani jednej zo sudkýň zaradenej rozvrhom práce do odvolacieho senátu 1Cob.

13. K uvedenému záveru najvyšší súd dopĺňa, že predmetné rozhodnutie nepredstavuje prekážku pre vznesenie novej námietky zaujatosti niektorou zo strán sporu voči členkám senátu odvolacieho súdu 1Cob, ak sa dozvedia o iných nových skutočnostiach, ktoré by zakladali dôvod pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu podľa ustanovenia § 49 ods. 1 C. s. p..

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá C. s. p. a § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. 05. 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.